

De Woutertje Pieterse Prijs is een prijs voor het beste oorspronkelijk Nederlandstalige kinder- of jeugdboek dat het afgelopen jaar is verschenen. In 2026 zijn er zes boeken genomineerd.

Om leraren te inspireren aan de slag te gaan met actuele én goede kinder- en jeugdboeken, bieden wij lestips aan bij de genomineerde boeken. Dit jaar zijn er lestips vanaf groep 3 van het basisonderwijs tot en met de derde klas van het voortgezet onderwijs.

LESTIPS

VOOR GROEP 5 TOT EN MET 8 VAN HET BASISONDERWIJS

Deze lessuggesties richten zich op de dichtbundel *Konijntjes op het kerkhof* van Peer Wittenbols & Shamisa Debroey (Uitgeverij De Harmonie).

Thema's in dit boek

- afscheid & verlies
- dromen & angsten
- leven & dood
- rijmen

Uit het juryrapport

"Peer Wittenbols en Shamisa Debroey durven in Konijntjes op het kerkhof letterlijk en figuurlijk buiten de lijntjes te kleuren: in de gedichten en illustraties is niets te vreemd, donker, ongepast of triest.

Verdriet, verlies en afscheid zijn opvallend aanwezig in Konijntjes op het kerkhof, maar de kleurrijke, prachtig vormgegeven bundel is veel meer dan een verzameling gedichten over de dood. De teksten vatten de breedte van het leven in gevarieerde verzen en gedichten waar klank en rijm ongebreideld hun plek opeisen.

Een rijk boek, dat met de vele invalshoeken en frisse stijl het perspectief van lezers telkens weer een tikje doet kantelen."

Konijntjes op het kerkhof

Deze dichtbundel met 53 gedichten over verdriet, verlies en afscheid zit ook vol humor en knipogen. Over iets kwijt zijn, dromen, eenzaamheid, hoop en vriendschap. De konijntjes van de titel zijn niet alleen te vinden op het kerkhof, maar duiken overal op: uit de hoge hoed (in het gedicht *alles stroomt*), op een tak (in het gedicht *olla vogola*), in je slaapkamer (in het gedicht *als je opa dood is*) of op de duikplank (in het gedicht *drijven*). Ze verbinden en zorgen voor een grappig element bij de gedichten, als rode draad in de bundel.

De gedichten laten je op een andere manier kijken naar het leven, de seizoenen, de natuur en elkaar.

ALLES STROOMT

p. 4-5

VERRASSEN

1. Titel

Lees het gedicht voor zonder de titel te noemen. Bespreek met elkaar waar het gedicht over gaat. Welke titel past hierbij? Laat de leerlingen hierover met elkaar sparren in tweetallen. Daarna noemt elk duo hun titel. De titels worden op het bord geschreven. Bespreek daarna de titel van het gedicht. Wat voegt deze toe aan de betekenis? Welke titel vinden de leerlingen het best?

2. Associatie tekenen

Lees het gedicht hardop voor en laat de leerlingen een paar woorden opschrijven die ze bij blijven. Waar doet ze dat aan denken? Laat ze hier een tekening van maken. Bekijk met elkaar wat iedereen heeft getekend en kijk daarna naar de illustratie bij het gedicht. Wat valt ze op?

3. Rappen

Zoek een beat (zie QR-code op p.4) en laat de leerlingen in groepjes van 4 oefenen met het rappen van het gedicht in het ritme van de beat. Ze kunnen er ook een eigen beat bij maken met hun mond (beboppen) of lichaam (lichaamspercussie). Laat de groepjes hun rap presenteren.

© illustratie Shamisa Debroey

ACHTERGRONDINFO

Werken aan het vergroten van verhaalbegrip en literaire competentie

Poëzie in de klas

Gedichten lenen zich goed om verschillende talenten van leerlingen aan te boren en te koppelen aan de doelen van Kunst & Cultuur. Zo kunnen leerlingen met poëzie hun artistiek creatief vermogen ontwikkelen en kunnen ze werken aan hun artistieke expressie. Door verschillende werkvormen in te zetten bij het werken met gedichten, komen leerlingen optimaal tot ontplooiing.

In deze lesbrieven zijn bij 3 gedichten 3 verschillende werkvormen bedacht, gericht op:

1. **verdieping:** leerlingen onderzoeken, bevragen, denken, ontdekken en reflecteren
2. **verwerking:** leerlingen experimenteren, maken en creëren
3. **voordracht:** leerlingen geven uitdrukking aan hun gevoel

Het werken met gedichten kan naast het ontplooiën van creativiteit, ook helpen bij het bespreken en verwerken van lastige of zware onderwerpen. Dichteres Ellen Deckwitz zegt het als volgt: *Wie een gedicht leest, leest ook zichzelf. En stuit daardoor soms op luikjes die opeens openklappen waar je al die tijd mee liep. [...] Poëzie kan antwoord geven op vragen waarvan je niet wist dat je ze had, maar die je beantwoord moest zien om verder te kunnen* (2022, p. 99).

DRIJVEN

p. 78-79

VOELEN

1. Onduidelijkheden en vragen

Lees het gedicht voor en laat het zien op het bord. Vraag de leerlingen op te schrijven waar ze aan moeten denken bij dit gedicht. Wat is niet duidelijk? Laat de leerlingen hun onduidelijkheden in groepjes van 4 met elkaar bespreken. Daarna formuleren ze gezamenlijk een vraag. Wat willen ze nog weten? Bespreek de vragen klassikaal.

2. Emotie schilderen

Presenteer verschillend schildermateriaal, zoals aquarel- en acrylverf, brede en fijne penselen. Laat de leerlingen een keuze maken met welk materiaal je de emotie in het gedicht kunt weergeven. Laat ze 3 kleuren kiezen waarmee ze een schilderij maken dat past bij het gevoel dat ze krijgen bij het gedicht.

3. Voordragen met gebaren

Verdeel de klas in 7 groepjes. Elk groepje krijgt een strofe en verzint hier gebaren bij. Ga samen in een kring staan en draag het gedicht voor terwijl je per strofe een ander groepje aanwijst dat hun gebaren maakt. Voer dit nogmaals uit terwijl alle leerlingen de gebaren van de anderen meedoen.

© illustratie Shamisa Debroey

WANHOOP NOOIT

p. 90-93

VERBINDEN

1. Woordenwolk

Laat de leerlingen het gedicht in drietallen lezen en samen bedenken waar het over gaat. Ze schrijven hun gedachten in 5 woorden op. Inventariseer alle woorden en maak er een woordenwolk van (woorden die vaker genoemd worden zijn groter). Je kunt hier ook een online tool voor gebruiken.

2. Mooie zin tekenen

Laat de leerlingen een zin uit het gedicht kiezen die ze aanspreekt. Hier maken ze een tekening bij en schrijven hun zin erbij. Hang de tekeningen op in de volgorde van het gedicht en draag het gedicht voor terwijl je de tekening(en) aanwijst die bij een zin hoort/horen.

3. Samen declameren

Verdeel de strofes over tweetallen en laat ze bedenken welk tempo en welke dynamiek het best past bij de zinnen: langzaam, snel, zacht, hard, vragend, hoog of laag. Declameer het gedicht duo voor duo in estafettevorm met de hele groep.

© illustratie Shamisa Debroey

MEER LEZEN?

Fragment *Konijntjes op het kerkhof*

Zoek een beat

Meer dichtbundels over verlies

- *Papa, ik mis je* (2023) Mireille Geus & Evy Van Guyse. Uitgeverij Lemniscaat.
- *Oma pannenkoek* (2022) Marijke Umans & Merel Eyckerman. Uitgeverij Pelckmans.
- *Doodgewoon* (2014) Bette Westera & Sylvia Weve. Uitgeverij Gottmer.

Woutertje Pieterse Prijs 2015

Bron

- Deckwitz, Ellen (2022) *Eerste hulp bij poëzie*. Amsterdam: Uitgeverij Pluim.

Werken met poëzie in de klas

- www.plint.nl/dichter
- www.poeziecentrum.be/educatie
- www.poeziepaleis.nl
- www.poezieweek.com/school

Meer info over de makers

- Websites:
<https://peerwittenbols.nl>
www.shamisadebroey.com
- Instagram:
www.instagram.com/peerwittenbols
www.instagram.com/shamillustrates

Colofon

Deze lestips zijn ontwikkeld door Loes Reichenfeld (LEES met LOES) - www.leesmetloes.nl

In opdracht van Stichting Woutertje Pieterse Prijs.

Scan de QR-code voor lessuggesties bij alle genomineerde boeken:

voor het basisonderwijs

- groep 3-4: *Alle dingen die mijn opa stiekem is* van Gerson Main & Hedy Tjin
- groep 5-8: *Konijntjes op het kerkhof* van Peer Wittenbols & Shamisa Debroey
- groep 5-6: *Atman!* van Bart Moeyaert & Mark Janssen
- groep 7-8: *De oorsprong der dingen* van Jacques & Lise

voor het voortgezet onderwijs

- klas 1-2: *Krekel* van Annet Schaap
- klas 2-3: *Albatros* van Yorick Goldewijk

Mogelijk gemaakt dankzij de Brook Foundation, De Versterking en het Hendrik Muller Fonds.

